

KONU ANLATIMI

ALİŞTIRMA.....

METİN ANLATIM BİÇİMLERİ

1. Betimleme (Betimleyici Anlatım)

Varlıkların okuyucunun gözünde, zihninde canlanacak şekilde ayırt edici nitelikleriyle resim çizer gibi anlatılmasına betimleme (tasvir etme) denir.

Başımızın üstünde her zaman yeşil, iğne yapraklı dallardan örülü bir çatı var. Dallar öylesine sık ki, güneş ışığı aşağıya süzülemez bile.

Kapıda yaşlı bir adam belirdi. Üzerinde biraz eski, açık mavi bir takım elbise vardı. Ceketin üst cebinde üçgen şeklinde kıvrılmış mendil, kravatıyla aynı renkteydi.

2. Öyküleme (Öyküleyici Anlatım)

Tasarlanmış veya yaşanmış bir olayın başkalarına sözle ya da yazıyla anlatıldığı anlatım biçimine öyküleme (hikâye etme) denir.

Derse geç kalmıştım. Hemen bir taksi tuttum. Taksici beni derse yetiştirmek için biraz hızlı sürdü. Önümüzde giden araç ani fren yapınca ona arkadan çarptık. Bereket, taksici hemen frene basmıştı da çarpışma hafif oldu.

3. Açıklama (Açıklayıcı Anlatım)

Bilgi vermek amacı ile oluşturulan yazılarda kullanılan anlatım tekniğidir. Bu tür yazılarda amaç okuyucuyu bilgilendirmek, ona bir şeyler öğretmek olduğu için sade ve anlaşılır bir dil kullanılır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu edebiyatımızın önde gelen sanatçılarından biridir. Roman, hikâye, anı gibi değişik alanlarda eserler vermiş olan sanatçı daha çok romanları ile tanınmaktadır.

4. Tartışma (Tartışmacı Anlatım)

Yazarın kendi doğrularına okuyucuyu inandırmak, onu kendi gibi düşündürmek için kullandığı anlatım tekniğine tartışma denir. Amaç kendi düşüncesini savunmaktır.

Bazı bilim adamları yanlış, anlaşılabilir bir Türkçe ile yazıyorlar. Üstelik bunlar, edebiyatçı olmadıklarını ileri sürerek, hoş görülmelerini de istiyorlar. Ama bu, mazeret olamaz. Çünkü bizim onlardan istediğimiz; duygu ve düşüncelerini düzgün bir dille yazmalarıdır. Bunun için de sanatçı olmaya gerek yoktur. Her insan ana dilini hatasız kullanacak ölçüde bilmelidir bence.

Aşağıdaki metinlerin anlatım biçimlerini altlarındaki bölümlere yazınız.

Çocuk, büyüme çağına olduğu için fiziki gelişiminin yanında sürekli bir değişim içindedir. Bu nedenle çocuk davranışları birbirine uydurmak, hepsini bir kalıba sokmak, davranışlarda tutarlılık beklemek oldukça zordur.

[.....]

Dil, tek tek kelimeler değil, kelimeler arasında kurulan bir örgüdür. Dilin asıl tadına da bu örgü içinde varabiliriz. Milyonlarca insanın, yüzlerce yıl içinde her gün konuşarak ve yazarak kurduğu bu örgünün kendisi doğrudan doğruya bir sanat eseridir.

[.....]

Genç kadın, büyük bir heyecanla uyandı. Sevinçle yatağında doğruldu ve yıllardır hayalini kurduğu şeyin bugün gerçekleşeceğini düşünüp içini kaplayan mutluluğun tadını çıkardı, içi içine sığmıyordu, bugün ilk kez sahneye çıkacaktı.

[.....]

Bazıları hayatlarını okuyarak geçirirler ama ak kağıda yazılmış kara sözcükleri okumaktan öteye gitmezler. Bu sözcüklerin şiddetli bir ırmağın ortasına atılmış büyük taşlar olduğunu ve bizi bir kıydan ötekine geçirmeye yaradığını anlayamazlar. Oysaki önemli olan öteki kıylardır.

[.....]

Müzik, üretildiği sınırları aşarak insanların duygu dünyaları arasında bağ kurar ve duygu ortaklığı oluşturur. Böylece insanlar arasındaki iletişimi, uyumu sağlar.

[.....]

Kuşların öttüğü saatlerde, nemli bir gecenin yumuşattığı tahtalar, çıplak ayakları ıslak bir Acem halısı gibi hızla okşar. Balkonlardan sarkan sarmaşıklar sokakların rengini yemyeşil yapar.

[.....]

ETKİNLİK.....:

Aşağıdaki bölümlere verilen anlatım biçimlerine göre birer metin yazınız.

Açıklayıcı:

.....

.....

.....

Öyküleyici:

.....

.....

.....

.....

Tartışmacı:

.....

.....

.....

.....

Betimleyici:

.....

.....

.....

.....

TEST.....:

1. Çocuklar bilgisayarın başından ayrılmıyorlar; koşmayı, top oynamayı unuttular. Yaşlı olsun, genç olsun, insanlar yürümüyorlar; evlerin birinci katına bile asansörle çıkıyorlar artık. Oysa sağlığımız için yürümemiz, sık sık jimnastik yapmamız gerekir

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tartışma B) Öyküleme
C) Betimleme D) Açıklama

Kitap okumak bir eve girip her tarafı didik incelemek demektir. Salondan odalara, odalardan, mutfığa gidip gelmektir. Salonda ne var, odalar nasıl düzenlenmiş, mutfak ne durumda sorularına cevap aramaktır, iyi kitap, bu sorulara doyurucu cevaplar verebilmelidir.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tartışma B) Öyküleme
C) Betimleme D) Açıklama

3. Kış aylarında Adalarda farklı bir görüntü ortaya çıkıyor; halkın bir bölümü İstanbul'daki konutlarına çekiliyor, ortalık kedilere kalıyor. Soğuk aylarda, gri bir denizin ve soluk bir gökyüzünün çevrelediği adalar sessiz. Yeşil tepelere tırmanan yollar boş, çoğu dükkân kapalı. Adalar ve adalılar artık baş başa.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Betimleme B) Açıklama
C) Öyküleme D) Tartışma

4. Şahin Efendi çıldırır gibi oldu. En tehlikeli zamanlarda bile muhafaza ettiği sakinliğini kaybederek bağıra bağıra kendini savunmak istedi. Fakat okul müdürü, onu dinlemeye lüzum görmedi. Eliyle kapıyı gösterdi.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Betimleme B) Açıklama
C) Öyküleme D) Tartışma